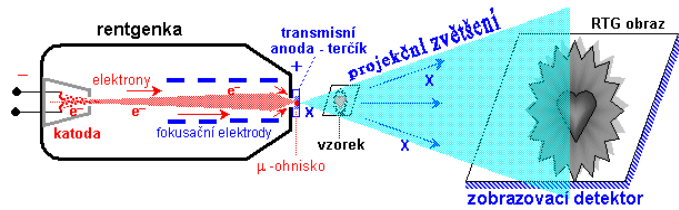

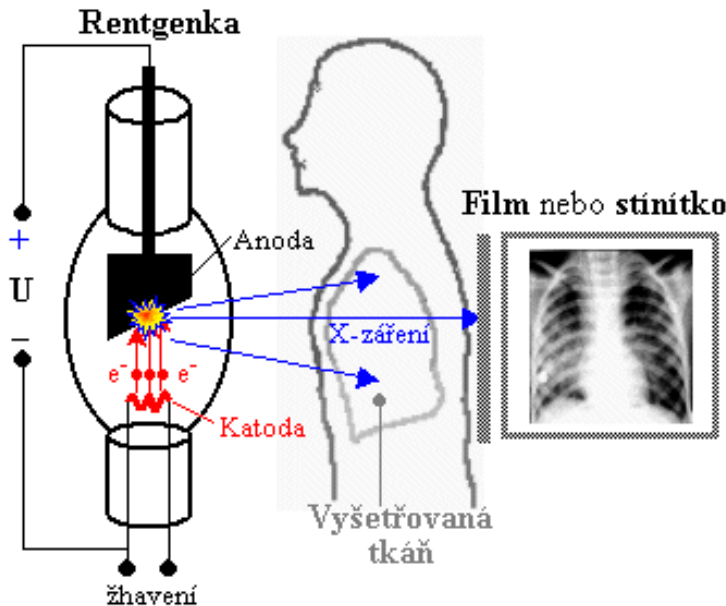
Rtg záření

X-záření dvojího druhu:
brzdné záření
charakteristické záření

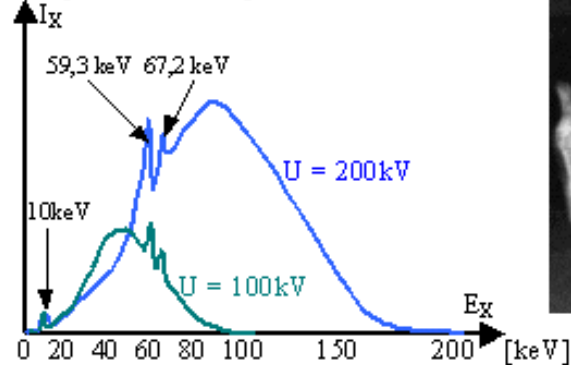

Duanův-Huntův vztah

$$] \quad \left| eV_0 = h\nu_{\max} = \frac{hc}{\lambda_{\min}} \right.$$

Spektrum X-záření z rentgenky
 pro anodové napětí 100kV a 200kV

První historický snímek
 pořízený Roentgenem

Atomové číslo prvku je rovno počtu protonů v jádře

správné pořadí prvků v periodickém systému

Co 58.933

Ni 58.71

předpověděl prvky:

$Z = 43, 61, 75$

Vlastnosti prvku závisí na protonovém čísle a ne na atomové hmotnosti

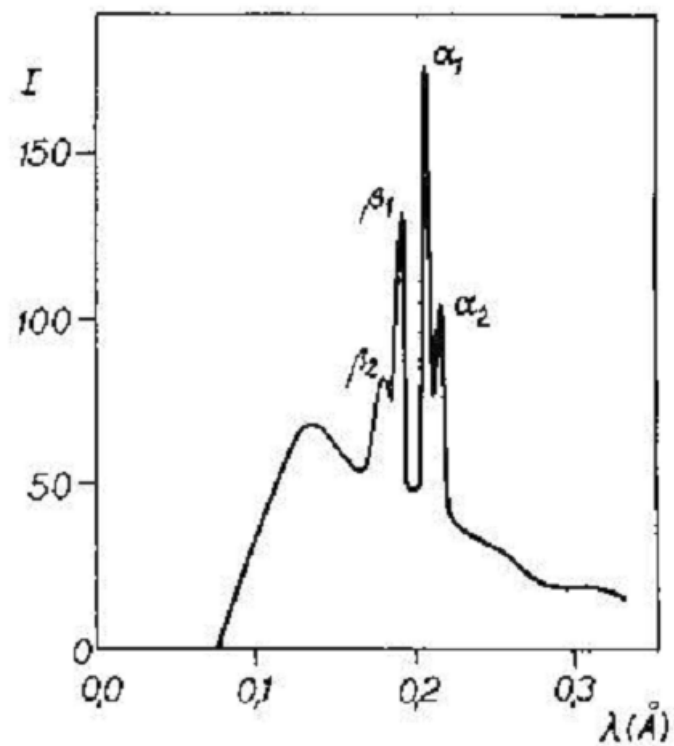
Moseleyho zákon

Lineární závislost mezi odmocninou z frekvence σ spektrální čáry charakteristického rtg. záření atomu a jeho at. číslem Z (vlnová délka rtg záření prvků klesá se vzrůstající atomové hmotnosti)

$$\sqrt{\nu} = K(Z - \sigma)$$

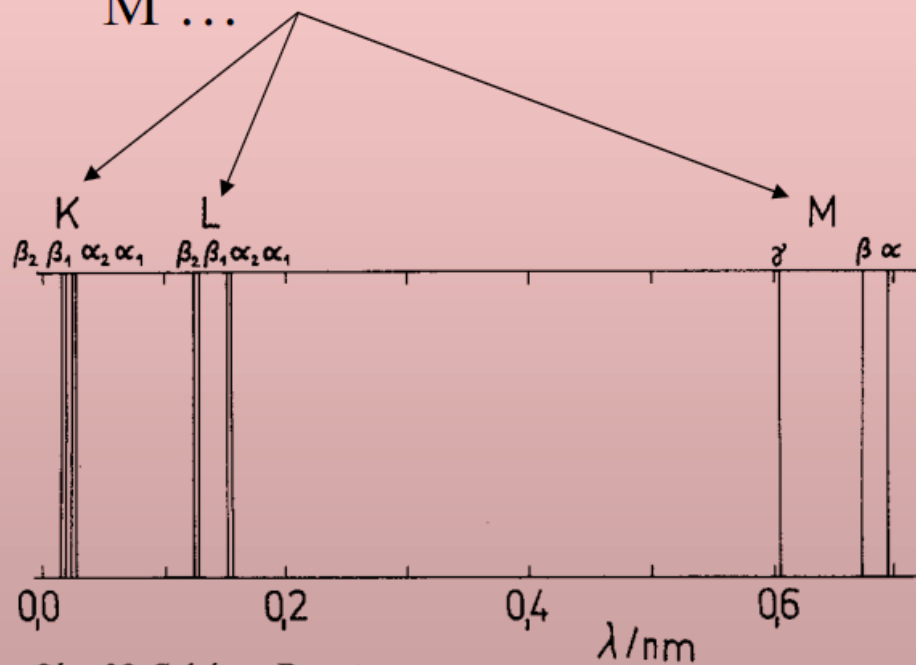

Henry Moseley
(1887-1915)
Zabit ostřelovačem

Obr. 7. Rozložení intenzity záření v rentgenovém spektru.

série a jejich další
jemná struktura, K, L,
M ...

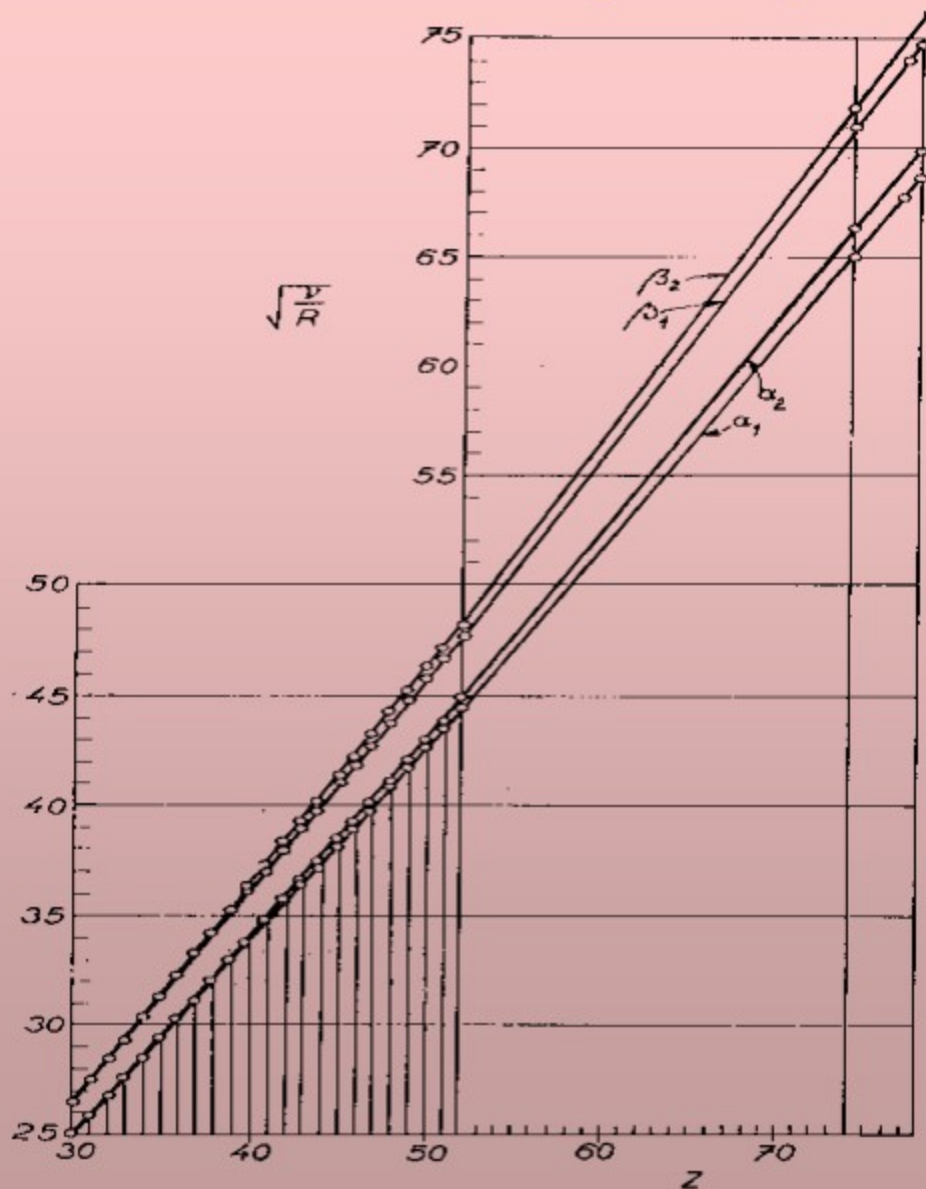
Obr. 38. Schéma Roentgenova emisního spektra wolframu.

$$\sqrt{\nu} = a(Z - b)$$

a , b jsou charakteristické (materiálové) konstanty

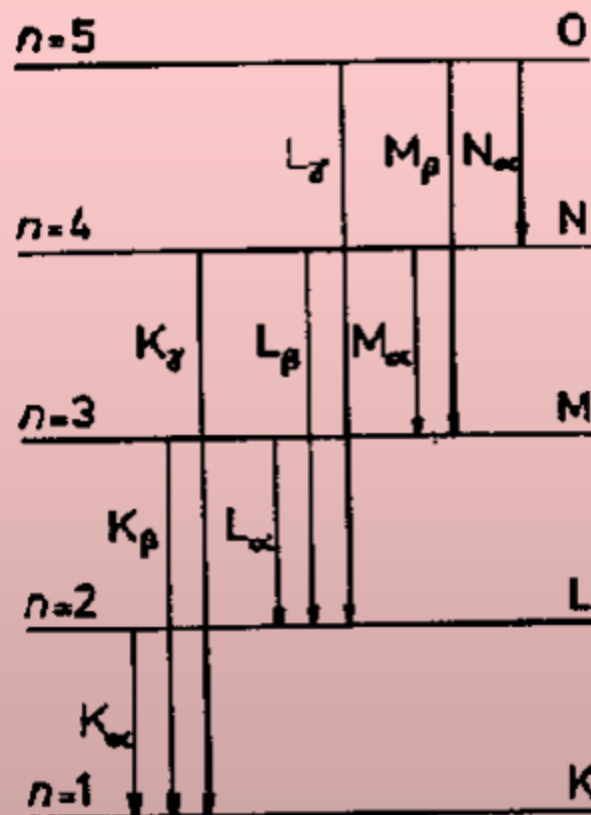
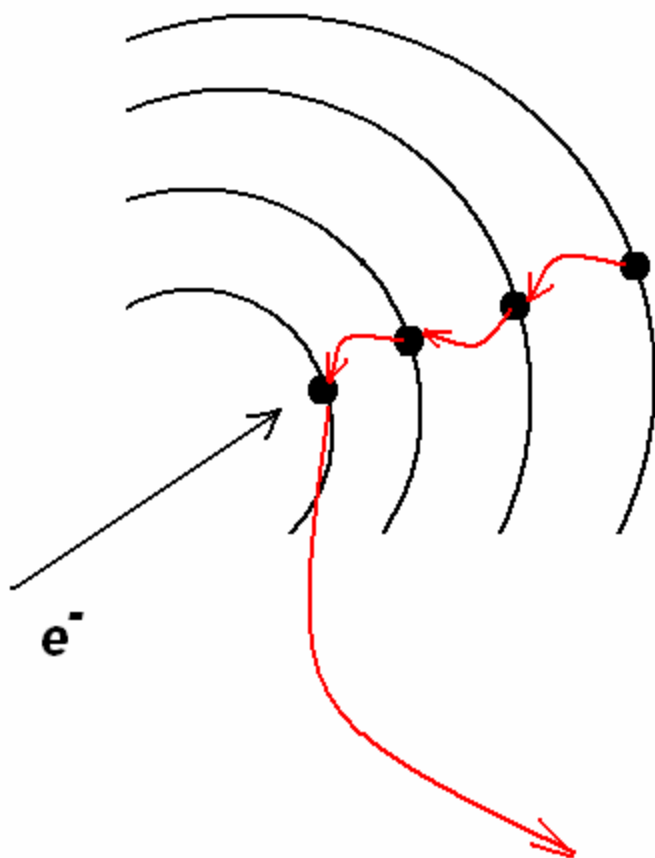
Z je atomové číslo prvku

Bezvýhradná platnost M. zákona ukazuje na hlubší význam atomového čísla – včetně jednotkového kroku Z

Obr. 8. Moseleyho zákon.

Atomové číslo prvku je rovno počtu protonů v jádře

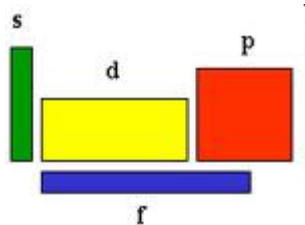
Obr. 39. Zjednodušené schéma termů sodíku při vzniku Roentgenova spektra.

Pauliho vylučovací princip je princip kvantové mechaniky, říká, že žádné dva nerozlišitelné fermiony nemohou být ve stejném kvantovém stavu.

Jde o jedno ze základních pravidel fyziky, protože mezi fermiony, pro které pravidlo platí, patří protony, neutrony a elektrony.

Aplikace: Pauliho vylučovacího principu → plnění obalu elektrony:

v elektronovém obalu daného atomu může být v konkrétním kvantovém stavu popsaném kvantovými čísly n , l , m , s nejvýše jeden elektron. Každé dva elektrony v obalu se liší v hodnotě alespoň jednoho kvantového čísla).

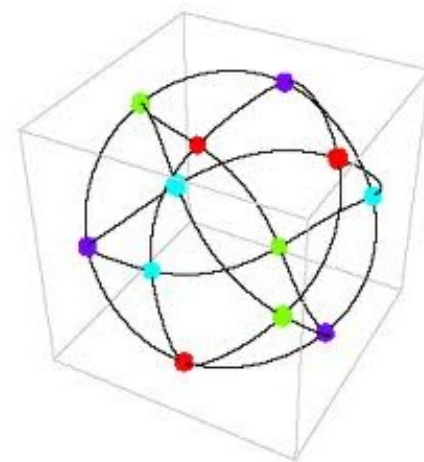
Pro vysvětlení stavby elektronových obalů atomů se vyslovují dva principy

- princip nerozlišitelnosti částic
- Pauliho vylučovací princip

Princip nerozlišitelnosti částic: Jednotlivé částice si nelze "očíslovat" nebo nějak označit a pak sledovat např. pohyb jedné z nich - je nutno sledovat celý statistický soubor částic

Heisenbergův princip

neurčitosti: v kvantové mechanice nemůžeme současně přesně určit např. místo a hybnost částice anebo časový okamžik a energii – vždy tu z principu zůstane nějaká neurčitost.

Princip nerozlišitelnosti částic

Totožné částice je nutno v KM chápat odlišně.

Klasický popis předpokládá, že částice, jejichž vlastnosti jsou shodné, je možno v principu (*) navzájem odlišit.

V kvantovém světě ovšem nic takového možné není!

Především částice už nejsou lokalizovány v prostoru, jejich vln-funkce se mohou překrývat a klasické trajektorie neexistují.

Proto je nemůže žádný pozorovatel „uhlídat“. **

System nerozlišitelných částic lze popsat pouze vln-fcí (stavovým vektorem):
symetrickým v případě bosonů, popř. antisymetrickým v případě fermionů

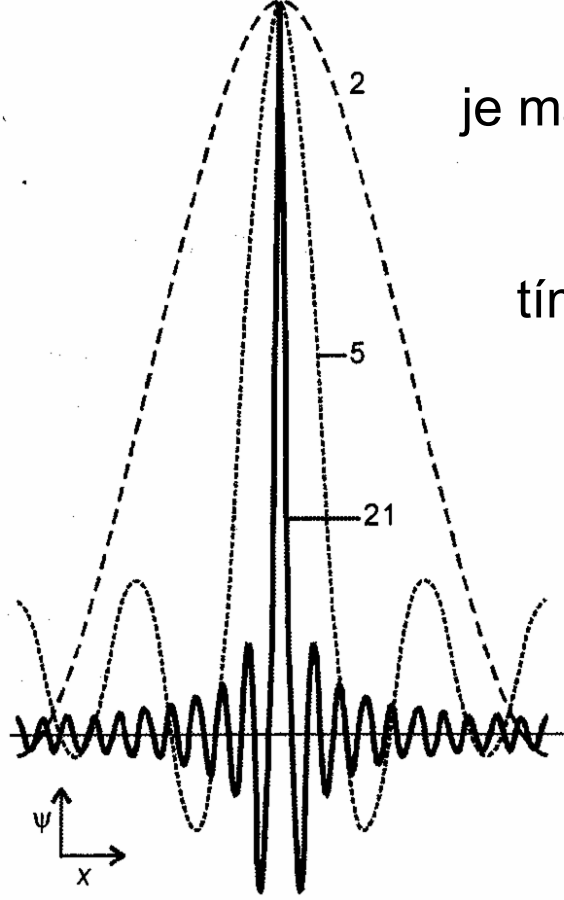
Systemy nerozlišitelných částic se přirozeně dělí na dvě velké skupiny:

ty, které popisujeme symetrickými vln-funkcemi – bosony celočíselný spin

ty, které popisujeme vln-funkcemi antisymetrickými – **fermiony** poločíselný spin.

Heisenbergův princip neurčitosti (relace neurčitosti) je matematická vlastnost dvou kanonicky konjugovaných veličin. Říká, že čím přesněji určíme jednu z konjugovaných vlastností, tím méně přesně můžeme určit tu druhou - bez ohledu na to, jak dobré přístroje máme.

tvrzení o nesouměřitelnosti

$$\delta x_k \delta p_k \geq \frac{\hbar}{2}$$

Operátory souřadnice a hybnosti nekomutují, proto neexistují jejich společné vlastní stavy a nelze je změřit současně (s libovolnou přesností).

- Nejznámějšími veličinami, pro které platí princip neurčitosti jsou poloha a hybnost objektu:

$$\Delta x_i \Delta p_i \geq \frac{\hbar}{2}$$

- dále platí pro: určení času a energie:

$$\Delta t \Delta E \geq \frac{\hbar}{2}$$

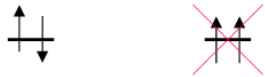
PAULIHO VYLUČOVACÍ PRINCIP

Dva fermiony se nemohou nacházet ve stejném jednočásticovém stavu

Proto jednotlivé elektrony v atomovém obalu obsazují různé kvantové stavy a takto vzniklé elektronové konfigurace hladin atomového obalu jsou příčinou veškeré různorodosti chemických vlastností prvků.

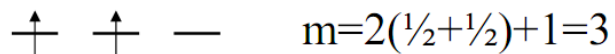
Pauliho vylučovací princip

Daný orbital charakterizovaný čísly n, l, m_l může být obsazený maximálně dvěma elektrony s odlišným m_s

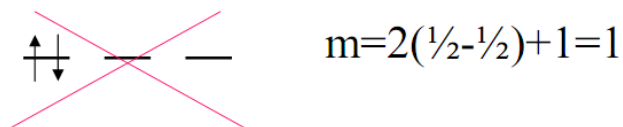

Hundovo pravidlo

Pravidlo maximální multiplicity

Multiplicita
 $m = 2S + 1$

Má-li se zaplnit hladina o stejné energii, zaplní se tak, že počet nepárových elektronů je největší a orientace jejich spinů je stejná (paralelní spiny).

Z popisu dovolených kombinací kvantových čísel vyplývá, kolik AO jakého typu může být v atomu přítomno.

Pro kterýkoliv atom dále platí i omezení dané **Pauliho principem výlučnosti**:

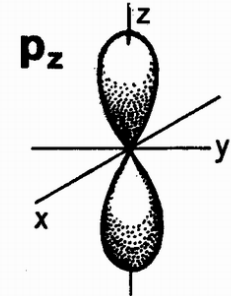
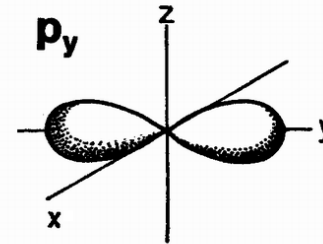
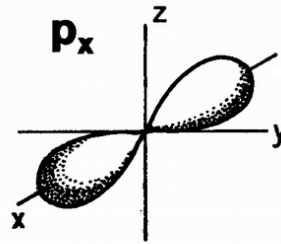
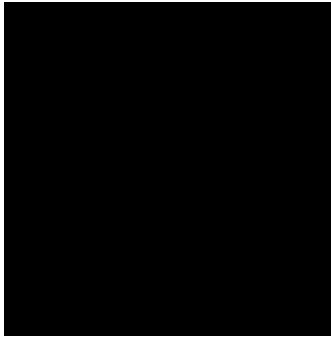
Žádné dva elektrony nemohou v atomu existovat ve stejném kvantovém stavu, tj. nemohou mít všechna kvantová čísla shodná.

Prostorové uspořádání AO

Kvantovými čísly je určena nejen energie AO, také jejich tvar a orientace v prostoru. Pro jejich znázornění se používají modely rozložení elektronové hustoty ve formě hraničních ploch vymezujících prostor s 99 % pravděpodobností výskytu elektronu.

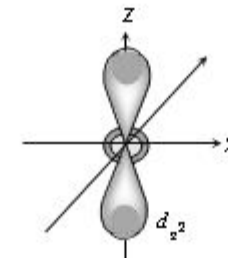
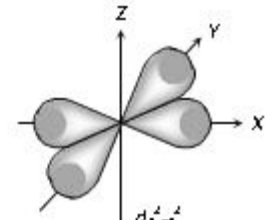
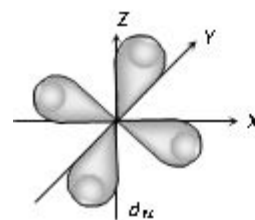
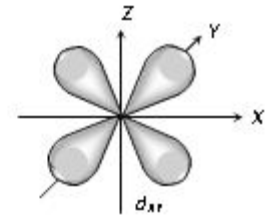
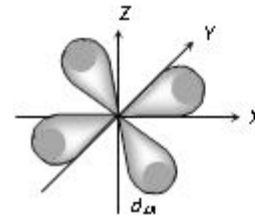
Orbitaly

Orbitaly typu s jsou kulově symetrické

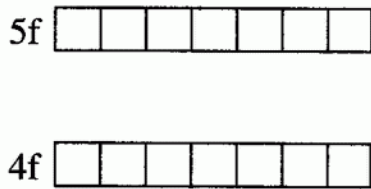
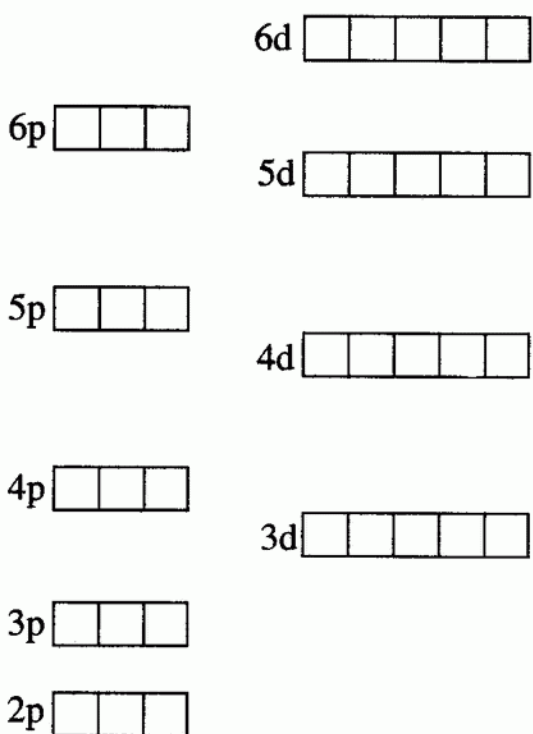
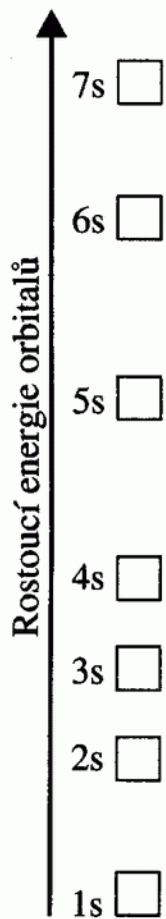

Orbitaly typu p jsou tvarově identické (dvojvřeteno), liší se orientací v prostoru

Další orbitaly (d a f) jsou tvarově složité s větším počtem laloků.

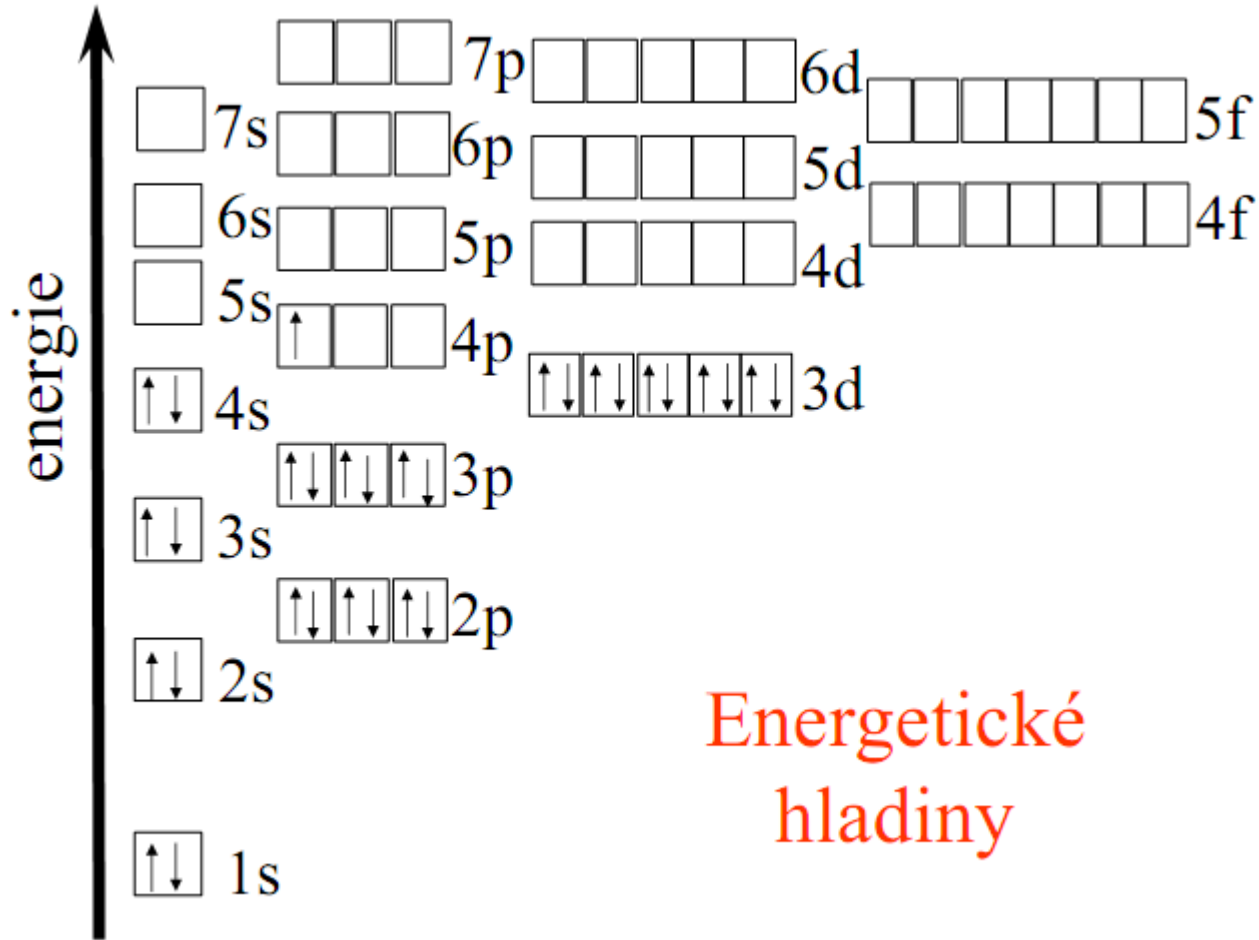
Obsazování AO v atomu postupuje od AO s nejnižší energií a do každého AO můžou vstoupit pouze dva elektrony (lišící se spinem).

l + n princip

*n+l
při
rovnosti
rozhoduje
n*

1	1s						
2		2s					
3	2p		3s				
4		3p		4s			
5	3d		4p		5s		
6		4d		5p		6s	
7	4f		5d		6p		7s
8		5f		6d		7p	

Energetické
hladiny

Ze spodu nahoru, podle šipky

7s 7p 7d 7f
6s 6p 6d 6f
5s 5p 5d 5f
4s 4p 4d 4f
3s 3p 3d
2s 2p
1s

- $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^{10} 4p^6 5s^2 4d^{10} 5p^6 6s^2 4f^{14} 5d^{10} 6p^6 7s^2 5f^{14} 6d^{10} 7p^6$
- 108 elektronů

Elektronové konfigurace

H : $1s^1$

He: $1s^2$

Li: $1s^2 2s^1$

Be: $1s^2 2s^2$

B : $1s^2 2s^2 2p^1$

C : $1s^2 2s^2 2p^2$

N : $1s^2 2s^2 2p^3$

O : $1s^2 2s^2 2p^4$

Základní stavy

Excitované stavy

Výjimky

Cr - $4s^1 3d^5$

Kationy - mění se pořadí
hladin

Aniony - elektronová
konfigurace izoelektronového
neutrálního atomu

příklady ionizačních energií (záporné hodnoty, v eV)

H 1s -13.6
He 1s -23.4

Li 2s -5.4
2p -3.5

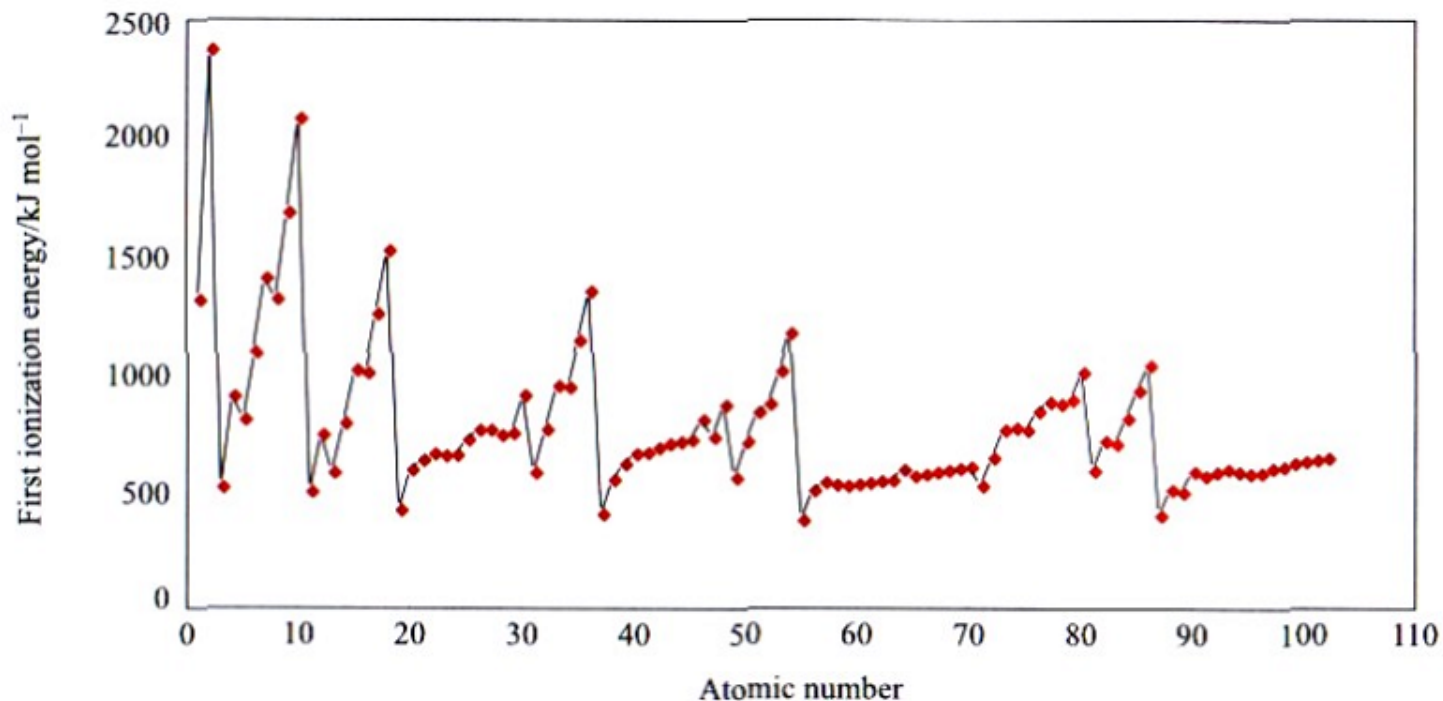
C 2s -21.4
2p -11.4

O 2s -32.3
2p -14.8

F 2s -40.0
2p -18.1

Cr 4s -8.66
4p -5.24
3d -11.22

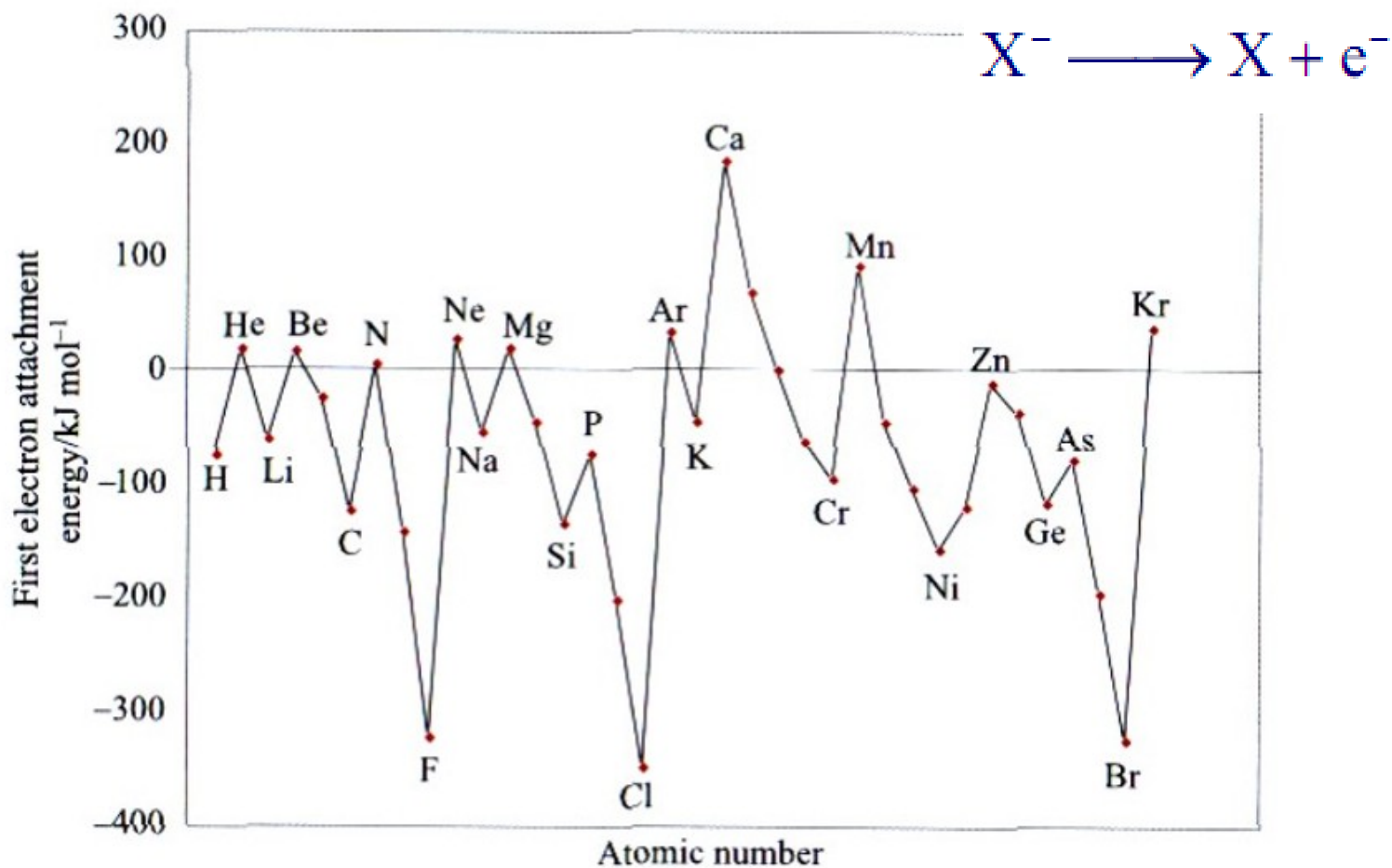
periodicita první ionizační energie

elektronová afinita, je energie potřebná k odtržení elektronu z jedenkrát nabitého záporného iontu

nebo ekvivalentně lze říci, že je energie, která se uvolní při připojení dalšího elektronu k neutrálnímu atomu nebo molekule

Poloměry atomů a iontů

VELIKOST

– velikost izolovaného atomu ???

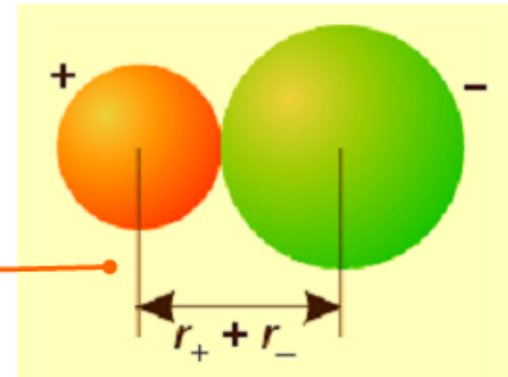
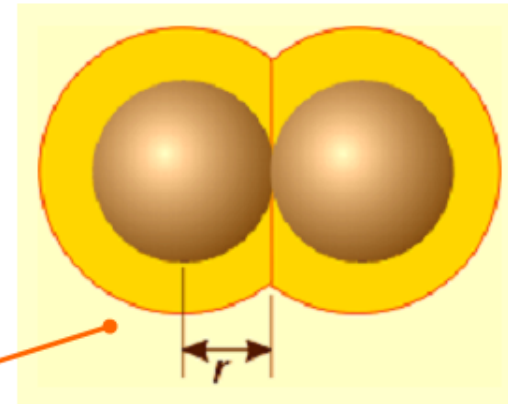
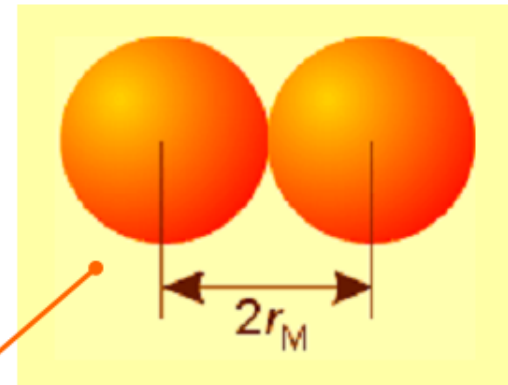
POLOMĚR ATOMU

– z meziatomových vzdáleností

→ kovový poloměr
(ze struktury kovů)

→ kovalentní poloměr
(z biatomických molekul prvků
a ze struktury krystalů)

→ iontové poloměry
 $\text{O}^{2-} \rightarrow 1,40 \text{ \AA}$

Kovalentní atomový poloměr

Z_{ef} klesá

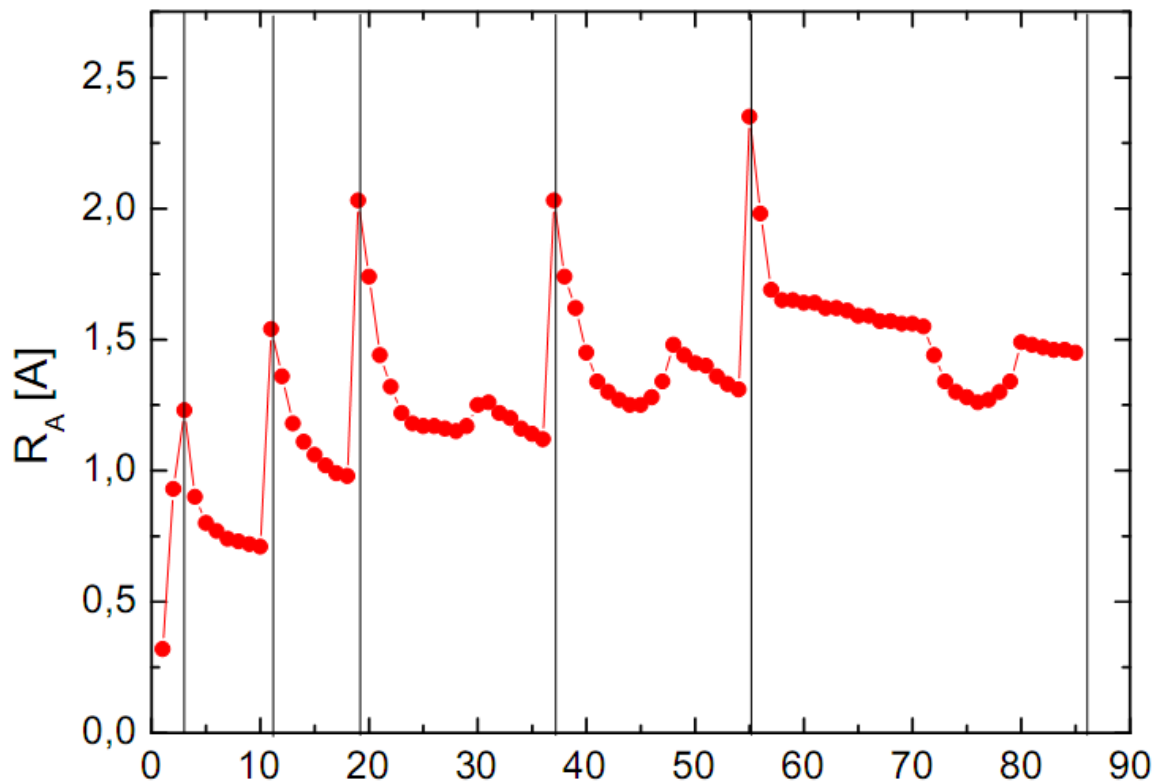
Velikost orbitalů roste

1A	2A	3A	4A	5A	6A	7A	8A
H 32							He 50
Li 152	Be 112	B 98	C 91	N 92	O 73	F 72	Ne 70
Na 186	Mg 160	Al 143	Si 132	P 128	S 127	Cl 99	Ar 98
K 227	Ca 197	Ga 135	Ge 137	As 139	Se 140	Br 114	Kr 112
Rb 248	Sr 215	In 166	Sn 162	Sb 159	Te 160	I 133	Xe 131
Cs 265	Ba 222	Tl 171	Pb 175	Bi 170	Po 164	At 142	Rn 140

atomové poloměry (kovalentní poloměry, iontové poloměry)

- průměrné hodnoty
- charakterizují typický příspěvek atomu k délce vazby
- pomocí poloměrů je možné přibližně spočítat mezijadernou vzdálenost

Kovalentní atomový poloměr

Iontové poloměry

Kation – vždy menší než atom

Anion – vždy větší než atom

– trendy stejné

kationt má v elektronovém obalu méně elektronů než odpovídající atom
aniont má v elektronovém obalu více elektronů než odpovídající atom

Historické snahy o tabulkové grafické vyjádření periodicit

Periodický systém

Triády prvků

Uspořádání prvků podle atomových vah

Moseleyho zákon

Uspořádání prvků podle Z

Mendělejev seřadil prvky podle stoupající atomové hmotnosti,
analogické prvky
zařadil do sousedství

1 H 1,01																	2 He 4,003				
3 Li 6,94	4 Be 9,01															5 B 10,81	6 C 12,01	7 N 14,01	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,18
11 Na 22,99	12 Mg 24,31															13 Al 26,98	14 Si 28,09	15 P 30,97	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,95
19 K 39,10	20 Ca 40,08	21 Sc 44,96	22 Ti 47,90	23 V 50,94	24 Cr 51,996	25 Mn 54,94	26 Fe 55,85	27 Co 58,93	28 Ni 58,71	29 Cu 63,55	30 Zn 65,37	31 Ga 69,72	32 Ge 72,59	33 As 74,92	34 Se 78,96	35 Br 79,90	36 Kr 83,80				
37 Rb 85,47	38 Sr 87,62	39 Y 88,91	40 Zr 91,22	41 Nb 92,91	42 Mo 95,94	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,40	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,69	51 Sb 121,75	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,30				
55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57 La 138,91	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,85	75 Re 186,21	76 Os 190,20	77 Ir 192,22	78 Pt 195,09	79 Au 195,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,37	82 Pb 207,19	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)				
87 Fr 223	88 Ra 226,03	89 Ac 227,03	104 Rf (251)	105 Db (252)	106 Sg (255)	107 Bh (262)	108 Hs (265)	109 Mt (266)	(110)	(111)	(112)	(113)	(114)	(115)	(116)	(117)	(118)				

atomové číslo

9 F 18,998
----

symbol prvku
 Země: pevná látka
 voda: kapalina
 červeně: plyn
 bíle: uměle připravený

relativní
 atomová
 hmotnost

- alkalické kovy
- kovy alkalických zemin
- přechodné kovy
- ostatní kovy
- nekovy
- vzácné plyny

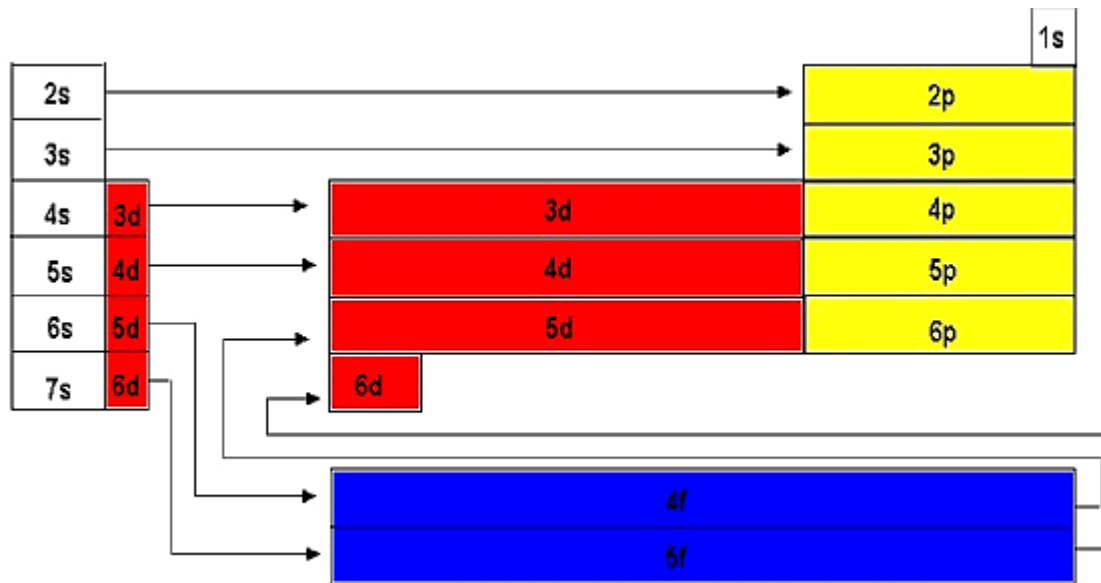
Lanthanoidy

58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (146)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,26	65 Tb 158,92	66 Dy 162,60	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,04	71 Lu 174,07
---------------------------	---------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

Aktinoidy

90 Th 232,04	91 Pa (231)	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (242)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (254)	100 Fm (253)	101 Md (256)	102 No (254)	103 Lr (257)
---------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

104 rutherfordium	Rf
105 dubnium	Db
106 seaborgium	Sg
107 bohrium	Bh
108 hassium	Hs
109 meitnerium	Mt

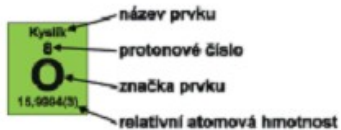

PERIODY

- Sedm vodorovných řad
- Pořadové číslo peridy totožné s hlavním kvantovým číslem poslední obsazované vrstvy => stejný počet částečně nebo úplně obsazených elektronových vrstev
- Každý prvek na začátku peridy zahajuje tvorbu nové elektronové sféry
- Každá perioda ukončena vzácným plynem

1 I A	2 II A	3 III B	4 IV B	5 V B	6 VI B	7 VII B	8 VIII	9 VIII	10 VIII	11 I B	12 II B	13 III A	14 IV A	15 V A	16 VI A	17 VII A	18 0		
Vodík 1 H 1,00794(7)																		Helium 2 He 4,002602(2)	
Lithium 3 Li 6,941(2)	Beryllium 4 Be 9,012183(2)																	Neon 10 Ne 20,1797(6)	
Sodík 11 Na 22,989770(2)	Hořčík 12 Mg 24,3050(6)																	Argon 18 Ar 39,948(1)	
																		Krypton 36 Kr 83,80(1)	
Draslík 19 K 39,0983(1)	Vápník 20 Ca 40,078(4)	Skandium 21 Sc 44,95591(8)	Titan 22 Ti 47,867(1)	Vanad 23 V 50,9415(5)	Chrom 24 Cr 51,9961(6)	Mangan 25 Mn 54,938049(9)	Železo 26 Fe 55,845(2)	Kobalt 27 Co 58,933200(9)	Nikl 28 Ni 58,6934(2)	Měď 29 Cu 63,546(3)	Zinek 30 Zn 65,39(2)	Gallium 31 Ga 69,723(1)	Germanium 32 Ge 72,61(2)	Arzen 33 As 74,92160(2)	Selen 34 Se 78,96(3)	Brom 35 Br 79,904(1)		Xenon 54 Xe 131,29(2)	
Rubidium 37 Rb 85,4678(3)	Stroncium 38 Sr 87,62(1)	Yttrium 39 Y 88,90586(2)	Zirkonium 40 Zr 91,224(2)	Niob 41 Nb 92,90638(2)	Molybden 42 Mo 95,94(1)	Technetium 43 Tc (98,9063)	Ruthenium 44 Ru 101,07(2)	Rhodium 45 Rh 102,90550(2)	Palladium 46 Pd 106,42(1)	Sířička 47 Ag 107,8682(2)	Kadmium 48 Cd 112,411(8)	Indium 49 In 114,818(3)	Cin 50 Sn 118,710(7)	Antimon 51 Sb 121,760(1)	Tellur 52 Te 127,60(3)	Jod 53 I 126,90447(3)		Radon 86 Rn (222,0176)	
Cesium 55 Cs 132,90545(2)	Baryum 56 Ba 137,327(7)	57-70 Lantha- noidy	Hafnium 72 Hf 178,49(2)	Tantal 73 Ta 180,9479(1)	Wolfram 74 W 183,84(1)	Rhenium 75 Re 186,207(1)	Osmium 76 Os 190,23(3)	Iridium 77 Ir 192,221(3)	Platina 78 Pt 195,078(2)	Zlato 79 Au 196,96656(2)	Rtuť 80 Hg 200,59(2)	Thalium 81 Tl 204,3833(2)	Olovo 82 Pb 207,2(1)	Bismut 83 Bi 208,98038(2)	Polonium 84 Po (209,9824)	Astat 85 At (209,9871)			
Francium 87 Fr (223,0187)	Rádium 88 Ra (226,0254)	89-102 Akti- noidy	Rutherfordium 104 Rf (261,110)	Dubnium 105 Db (262,1144)	Seaborgium 106 Sg (263,1186)	Bohrium 107 Bh (264,12)	Hassium 108 Hs (265,1308)	Melzerium 109 Mt (268)	Ununnilium 110 Uun (269)	Ununnilium 111 Uuu (272)	Ununbium 112 Uub (277)								

- nekovy
- alkalické kovy
- alkalické zemní kovy
- vzácné plyny
- halogeny
- metaloidy
- přechodné kovy
- jiné kovy
- vzácné zemní prvky

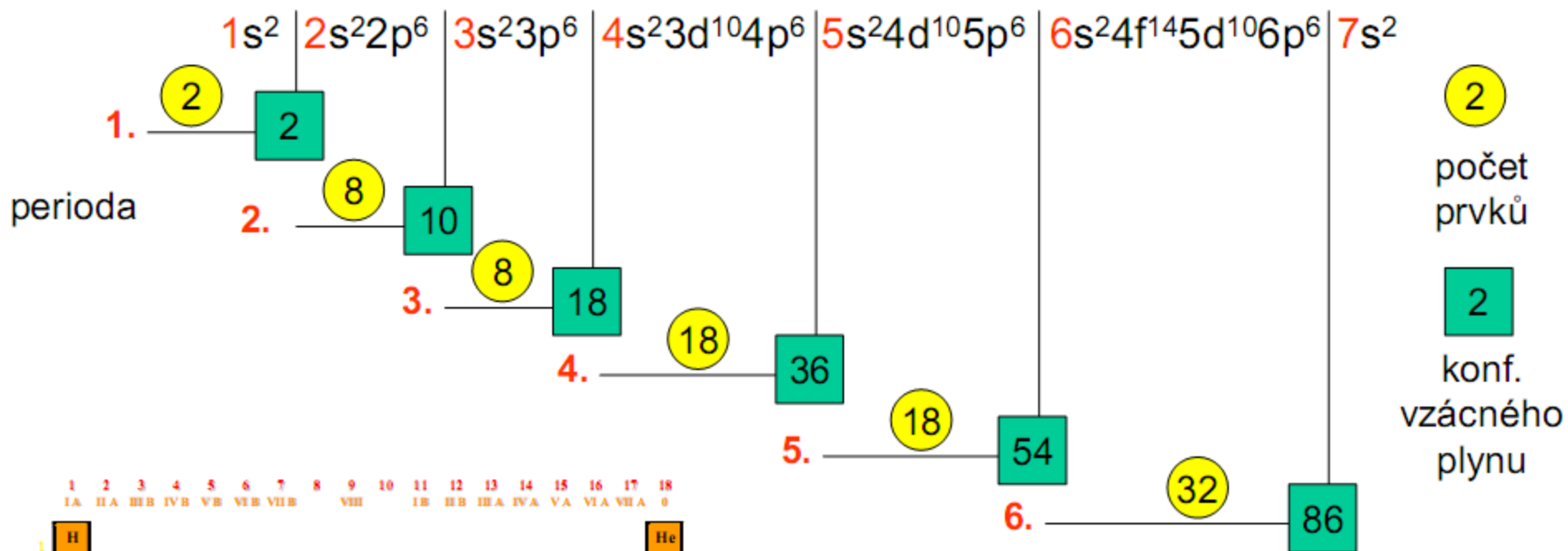
Lanthanoidy:	Lanthan 57 La 138,905(2)	Cer 58 Ce 140,116(1)	Praseodym 59 Pr 140,90766(2)	Neodym 60 Nd 144,24(2)	Promethium 61 Pm (144,9127)	Samarium 62 Sm 150,36(2)	Europium 63 Eu 151,964(1)	Gadolinium 64 Gd 157,25(3)	Terbium 65 Tb 158,92534(2)	Dysprosium 66 Dy 162,50(2)	Holmium 67 Ho 164,93032(2)	Erbium 68 Er 167,26(3)	Thulium 69 Tm 168,93421(2)	Ytterbium 70 Yb 173,04(3)	Lutecium 71 Lu 174,967(1)
Aktinoidy:	Aktinium 89 Ac (227,0277)	Thorium 90 Th 232,0381(1)	Protaktinium 91 Pa 231,03688(2)	Uran 92 U 238,02891(1)	Neptunium 93 Np (237,0482)	Plutonium 94 Pu (244,0642)	Amercium 95 Am (243,0614)	Curium 96 Cm (247,0703)	Berkelium 97 Bk (247,0703)	Kalifornium 98 Cf (251,0796)	Einsteinium 99 Es (252,0830)	Fermium 100 Fm (257,0951)	Mendelevium 101 Md (258,1098)	Nobelium 102 No (259,1011)	Lavrencium 103 Lr (262,110)

Svislé rozdělení do 18 skupin

SKUPINY

Označení arabskými číslicemi 1 až 18

Ve skupinách seřazeny prvky se stejným počtem leptonů v poslední vrstvě elektronového obalu => podobné chemické vlastnosti

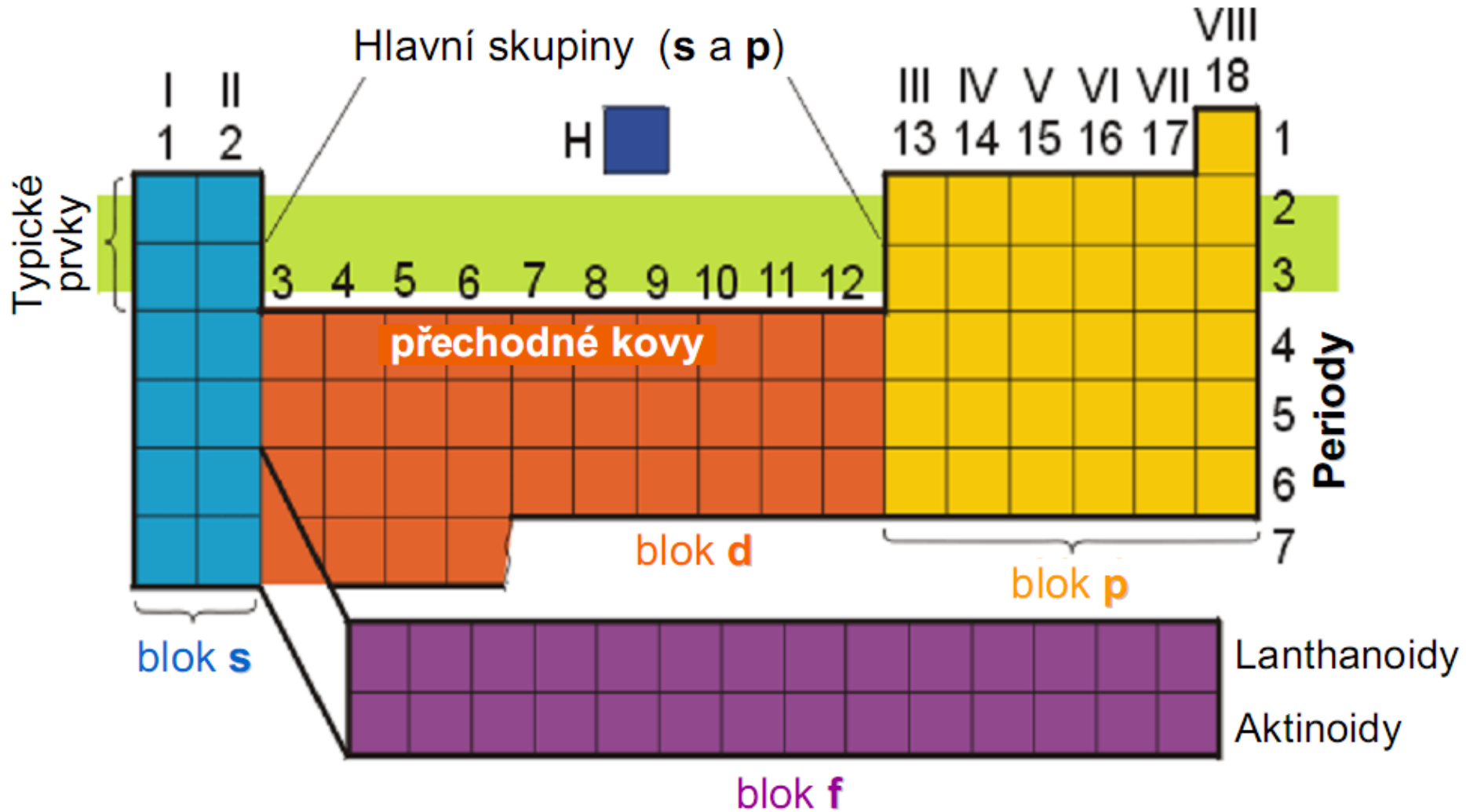
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	IA	IIA	IIIB	IVB	VB	VI B	VII B	VIII			IB	IIB	IIIA	IVA	VA	VIA	VIIA	0
1	H																	He
2	Li	Be											B	C	N	O	F	Ne
3	Na	Mg											Al	Si	P	S	Cl	Ar
4	K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr
5	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe
6	Cs	Ba	Lu	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn
7	Fr	Ra	Lr	Rf	Ha													

lanthanoidy	La	Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb
aktinoidy	Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No

2010 – 118 známých prvků včetně

Periodická tabulka prvků – orientace

Trendy v tabulce

Vertikální podobnost (dominující)

- klesá hodnota ionizační energie
- roste velikost atomů
- klesá elektronegativita
- postupně zesilují kovové vlastnosti
- klesá stálost vyšších ox. st.
- b.t. a b.v. klesají a pak mírně stoupají
- vzrůstá reaktivita

Horizontální podobnost

- roste efektivní náboj jádra
- klesá velikost atomů
- roste hodnota ionizační energie
- roste elektronegativita

